

Harold de Lange volgt Erick Mulder op

*Harold de Lange:
...ooit een eigen
vissersscheepje*

*Erick Mulder:
...mangochutney
van Brava...*

Nieuwe baas op werf De Hoop

Erick Mulder maakte op 1 juli, na tien jaar plaats als werfbaas van de ruim 300 jaar oude scheepstimmerwerf De Hoop in Workum. Tot die tijd had hij de handen vol aan de afbouw van zijn smack *Edith*. Aan de overkant van het water bereidt zijn opvolger Harold de Lange zich voor op zijn nieuwe bestaan in het hellinghuis, samen met vriendin Annegreet en hun twee dochters.

*Twee botters op de werf De Hoop, najaar 2011.
Foto Theo Kampa.*

Tekst en foto's Sander Klos

Mulder (49) en zijn partner Marijke Katsburg hebben een huis gekocht op Brava, het kleinste Kaapverdise eiland en laten zich passend verhuizen door de *Tres Hombres*. 'We wilden er ook een kottertje bij, maar doordat het huis duurder uitviel, moeten we daar nog even voor doorsparen.' Hun huis kijkt uit over een baai, die eeuwen geleden al beschutting bood aan walvisvaarders. 'Misschien kunnen we er wat moorings neerleggen en meer jachten trekken. En we willen mangochutney gaan maken en dat met de *Tres Hombres* exporteren.'

In één keer

Mulder schat dat hij de afgelopen tien jaar aan een stuk of dertig schepen heeft gewerkt. 'Veelal botters, maar ook los werk aan bijvoorbeeld kottertjes.' Hij ziet de laatste tijd een ontwikkeling richting restauratie-in-één-keer. 'Dat gebeurt met de blazer *TX 11* en straks ook met de Staverse jol *ST 48*. Zo'n project in één keer is wel mooi, maar je kunt dan een jaar lang geen andere klanten bedienen. Bij meerjarenplannen restaureer je stapsgewijs spanten, vlak, berghouten enzovoort; prettig voor de portemonnee van de klant en

De 114 jaar oude smack CK 375 Edith moet snel klaar.

goed voor de continuïteit van de werf. Doe je het in één keer, dan heb je er bij wijze van spreken dertig jaar geen omkijken meer naar.'

Versplintering

Hij had in 1995 een botter gekocht en die zelf gerestaureerd. Hij woonde daarop in Spakenburg, toen zich de kans in Workum voordeed. 'De werf De Hoop lag een beetje op z'n gat en het leek me een mooie uitdaging er weer een lopende werf van te maken en me te concentreren op varende monumenten.' Er zijn de afgelopen jaren hellinkjes ontstaan rond het IJsselmeer in onder meer Elburg, Makkum, Zwartsluis, Huizen, Urken en Volendam. Hij beschouwt ze (nog) niet als concurrenten. 'Maar hoe groot is het potentieel aan houtbouwers als wij? Harold en Jorrit Zewald heb ik hier opgeleid en Harold zal ook wel weer iemand opleiden. Maar het vraagt wel wat om bij een temperatuur van min 16 een vlak te repareren. Een houtbouwer moet zelfstandig kunnen werken, creatief met problemen kunnen omgaan en ruimtelijk inzicht hebben. En dus niet te kouwelijk zijn.'

Stichtingsschepen

Ook de markt verandert. 'Grote schepen als botters gaan steeds meer naar stichtingen, want voor particulieren zijn het dure schepen, die veel werk vergen en ook nog eens zwaar zeilen. Mensen met veel geld willen toch vaak meer luxe. En kijk eens hoeveel Staverse jollen er te koop liggen. Die zijn per vier-

kante meter trouwens nog duurder dan een botter.' De aanschafprijs van een botter schat hij, afhankelijk van de staat, op 40.000 à 150.000 euro. 'En je moet 10.000 euro per jaar apart houden voor klussen.' Zijn eigen EB 58, ooit een 'absoluut wrak', verkocht hij onlangs aan Bertien Broekhans, die haar in Hoorn neerlegt.

Haasten met Edith

Gevraagd naar zijn leukste projecten noemt hij eerst 'een meerjarenplan met een schip', zoals de restauratie van zijn EB 58. 'Je ziet zo'n schip sterker worden.'

Maar een herbouw als de *TX 11* vindt hij ook mooi, net als de stapsgewijze restauratie van de *AM 1* (Ami noemt hij haar), de vroegere *BU 99* van Nico Veerkamp. 'We hebben het ijzer van de romp gehaald, de loefbijter verkleind en haar ingekort.'

En hij is natuurlijk enthousiast over zijn tien meter lange smack, de uit 1898 daterende CK 375 *Edith*. 'Ze heeft tot in de jaren vijftig opoesters gevist en kreeg daarna een kajuitje. In 1992 kocht een Nederlander haar en in 1994 kwam ze in Amsterdam voor de restauratie. Maar dat bleef om allerlei redenen liggen en tenslotte heb ik haar in 2008 gekregen. Ik moest voor 1 juli de romp en het roer klaar hebben en het dek erop, dan kon ze naar buiten. Eind augustus moet ze klaar zijn en zonder motor wordt het dan nog een leuk overtochtje.' Hij legt haar in Engeland neer en hoopt haar voor enkele tienduizenden ponden te kunnen verkopen.

Mulder en zijn partner Marijke Katsburg verruilen hun knusse werfwoning binnenkort voor een huis in de heuvels van het Kaapverdise eiland Brava.

Zorgen voor draagvlak

gevraagd naar de toekomst van de werf, wijst hij op gesprekken met het Zuiderzeemuseum over meer samenwerking. 'De TX 11 wordt in opdracht van het museum gerestaureerd en blijft hier liggen. Verder moet je zorgen voor een zo groot mogelijk maatschappelijk draagvlak voor een oud bedrijf als dit. Mede daarom heeft Marijke kinderboekjes gemaakt over de werf en over schepen en hebben we een 'kleine kapiteinsclub', die regelmatig op de werf komt spelen.'

De hellingbaas betaalt huur aan de stichting Zwolsmans Scheepstimmerwerf, die met dat geld het onroerend goed onderhoudt. Ook ontvangt de stichting een bescheiden gemeentelijke subsidie. 'Het werk hier is voor een groot deel passie en daar haal je een normaal loon uit, plus het plezier van het werken aan en varen met oude schepen.'

TX 11 bijna klaar

Aan de overkant torent de steven van de TX 11 hoog op in de loods. Waar Mulder met zijn smack 1 juli als deadline had, daar willen Harold de Lange en zijn medewerkers op die datum de blazer klaar hebben en op 14 juli feestelijk te water laten.

Het leek er aanvankelijk niet op, dat De Lange in Workum terecht zou komen. 'Ik deed VWO, HAVO en de lerarenopleiding biologie, maar maakte die niet af door een toevallige ontmoeting met een neef die het Hout- en Meubilerings College in Amsterdam deed. Ik wist direct dat ik dat ook moest doen en vond het een hele goede opleiding. Als vrijwilliger van de Kamper Botterstichting kwam ik tijdens de Zuidwalwedstrijden in Spakenburg met Erick in contact. Hij stond toen op het punt De Hoop over te nemen en ik wilde stage bij hem lopen. Ik vond het er direct prachtig.'

Andere stages liep hij bij Stofberg in Enkhuisen en De Jong in Joure en hij werd negen jaar geleden werknemer van Mulder op De Hoop. 'Sinds mei vorig jaar werk ik voornamelijk aan de TX 11, een uit 1979 daterende herbouw van een blazer uit 1894, die als wrak op Texel ligt, maar waaraan nog wel veel te zien is. Op basis van dat wrak en van foto's hebben we bijvoorbeeld de gangen en het berghout in de kont een ander verloop gegeven. Het origineel had namelijk wat meer zeeg in de kont.' Dat gebeurde in overleg met het museum, vertelt hij er voor de zekerheid bij.

Er komt ook een nieuwe motor in. De DAF 575 van 120 pk maakt plaats voor een Nanni Diesel van 100 pk. 'Die is veel compacter en dus mooier in te bouwen.'

Flinke portefeuille

Hij vindt de overdracht goed verlopen. 'Erick heeft mij in staat gesteld zelfstandig de TX 11 aan te pakken en ik heb ook de kont van de AM 1 vernieuwd. Hij heeft me geleerd hout in te kopen en goede offertes te maken; scherp prijzen en er toch iets aan overhouden. Nu ben ik echt toe aan de overname.'

De portefeuille is goed gevuld met onder meer de restauratie van de ST 48, een nieuwe huid voor de botter HZ 1 en het achterschip van de jachtbotter Bruinvisch. Dat is het grovere werk, maar hij zegt het fijne werk ook leuk te vinden. 'Een nieuw vlak onder een houten Valk zit er bijvoorbeeld aan te komen, maar ook interieurs, meubels, masten en zwaarden zijn mooi om te maken.'

Stalen schouwtje?

Net als Mulder heeft hij een eigen schip. De stalen zeeschouw RD 47 uit 1938. Er valt even een stilte... een stalen schouwtje? Hij grinnikt: 'Van origine heeft ze een houten dek, maar bij de vervanging hebben we toch gekozen voor staal. Maar we klinken wel alles', zegt hij ietwat verdedigend. Mede-eigenaar is een bevriende scheepstimmerman bij Nieuwboer in Spakenburg.

Zijn ambitie is om ooit een eigen vissersschepje te bouwen. 'Misschien een kleine botter van een meter of elf. Al is een botter van 13,50 meter het mooiste, met die lekkere hoge kop ervoor. Maar mijn twee meiden zie ik nu nog niet zo gauw aan het werk met zo'n grote botterfok. En misschien in de toekomst nieuwbouw in de grote loods. Er werden hier vroeger niet voor niets koffen gebouwd.'

Door de wijzigingen aan de kont moet ook de tunnel van de TX 11 worden aangepast.

Toenadering tot het Zuiderzeemuseum

Voorzitter Miks van Schelven van de werfstichting noemt de restauratie van de TX 11 als beginpunt voor verkennende gesprekken tussen De Hoop en het Zuiderzeemuseum in Enkhuisen. 'Het is een unieke werf, maar wel een stand alone-gebeuren. Dus ligt een verbinding met het museum in Enkhuisen, dat zich bezighoudt met dezelfde visserijcultuur en -schepen, voor de hand. De nieuwe museumdirecteur Stephan Warnik is enthousiast over het TX 11-project en onze inbreng daarin. We hebben ons voorgenomen een jaar voor die verkennende gesprekken uit te trekken. We bekijken wat we voor elkaar kunnen betekenen.'

Met man en macht wordt gewerkt om de TX 11 op 14 juli te water te laten.

